

Hankesuunnitelma

Harrastamisen Suomen malli Helsingissä

Tiivistetty kuvaus hankkeesta

Helsingin kaupungin tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, vähentää yksinäisyyttä ja ehkäistä sosiaalista syrjäytymistä lisäämällä laadukkaita kulttuuri, liikunta ja muita harrastuksia koulupäivien yhteyteen. Mallilla vähennetään alueellisia eroja lasten ja nuorten harrastamisessa. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella on ainakin yksi harrastus. Valmistuessaan Harrastamisen malli on pysyvä toimintatapa Helsingin kouluissa. Keskeistä on lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus, innovatiivisten ja skaalautuvien toimintamallien luominen yhdessä kaupungin palveluiden ja harrastustoimijoiden sekä lasten ja nuorten kanssa. Harrastustoiminnalle rakennetaan selkeä koordinaatio ja yhdenvertainen viestintä kaupungin tasolla.

Tavoitteet

Harrastamisen Suomen mallin Helsingin tavoite on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia, kaventaa alueellisia hyvinvointi eroja, vähentää yksinäisyyttä ja tukea lasten ja nuorten arkea niin, että esimerkiksi kiusaaminen vähenee. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella olisi ainakin yksi säännöllinen, laadukas harrastus. Tämä tehdään rakentamalla pysyvä harrastamisen malli Helsingin kouluihin. Mallilla lisätään sekä harrastusten että harrastavien lasten ja nuorten määrää. Mallissa yhdistyvät lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus, hyvien toimintamallien luominen ja kehittäminen, yhteistyö koulujen, kaupungin palveluiden ja harrastusta tarjoavien tahojen kanssa. Harrastamisen Suomen malli Helsingissä tähtää eriarvoisuuden vähentämiseen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn luoden uusia, innovatiivisia ratkaisuja tukea yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia laadukkaana vapaa-ajan ja harrastamisen kautta yhteistyössä kaupungin, toimijoiden ja lasten ja nuorten kanssa.

Harrastamisen Helsingin malli on osa Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. Toinen Stadin HYTE:n talousarvion tavoitteista vuonna 2021 on, että lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia parannetaan ja lisätään tietoisuutta oman alueen vapaa-ajan toiminnoista.

Kaupunkistrategian 2017-2021 yhtenä päämääränä on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus. Lasten ja nuorten harrastaminen on vuoden 2021 kaupungin eri toimialojen yhteinen hyvinvoinnin edistämisen tavoite, jota seurataan osana talousarvion toteutumista. Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia kehitetään systemaattisesti, jotta harrastaminen on mahdollista yhdenvertaisesti ja lasten oikeudet huomioiden. Kuntavaalien 2021 jälkeen rakennetaan uusi valtuustostrategia. Panostukset lasten ja nuorten hyvinvointiin jatkuvat varmasti myös seuraavalla valtuustokaudella ja Helsinki pitää tärkeänä jatkossakin lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden tukemista harrastamisen ja mielekkään vapaa-ajan kautta.

Koko kaupungin yhteiset HYTE –tavoitteet 2019-2021 sisältävät harrastusmahdollisuuksien koordinoinnin ja palvelutuotannon tapojen yhdenmukaistamisen, lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksien parantamisen ja tietoisuuden lisäämisen oman alueen vapaa-ajan toiminnoista. Erityistä huomiota HYTE-tavoitteissa kiinnitetään 3.-6.-luokkalaisten koulupäivän yhteyteen sijoittuvan harrastustoiminnan parantamisessa, jotta harrastaminen on mahdollista yhdenvertaisesti asuinalueesta riippumatta. Tässä Harrastamisen Suomen malli Helsingissä toimintamallissa keskitytään erityisesti tähän tavoitteeseen laajentamalla kohdennusta 3.-6.-luokkalaisten lisäksi myös 7.-9.- luokkalaisiin. Myös muut HYTE tavoitteet, matalan kynnyksen harrastusmahdollisuudet, alueellisten paikallisten verkostojen vahvistaminen ja koulupihojen parantaminen, vähävaraisten perheiden tai syrjäytymisriskissä olevien lasten ja nuoren harrastustoiminnan ja vapaa-ajan toiminnan avustaminen taloudellisesti toimeentulotuessa ja lastensuojelussa, tukevat Harrastamisen mallin onnistumista ja tavoitteita.

Harrastamisen Helsingin mallin keskeiset toimintaperiaatteet ovat laadukkuus, matala kynnyksen, yhdenvertaisuus, lapsilähtöisyys, turvallisuus sekä harrastamisen ilo ja hyvä yhteishenki ja kaveruuden vahvistaminen. Harrastamisella tarkoitetaan laajasti liikuntaa, kulttuuria, taidetta ja mielekkästä vapaa-ajan tekemistä. Koulupäiväyhteydessä järjestettävällä toiminnalla tuodaan harrastaminen lähemmäs myös niitä lapsia ja nuoria, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia kokeilla erilaisia harrastuksia ja luodaan polkuja pitkäkestoiseen harrastamiseen. Jokaiselle koululle tuodaan kulttuurinen, liikunnallinen ja muu harrastus lasten ja nuorten osallisuuden pohjalta. Erityistä huomiota kohdennetaan alueille ja kouluille, joissa esim. kouluterveyskyselyn yksinäisyys ja harrastamattomuus on korkeaa ja asuinalueisiin, joilla korostuu

sosioekonomiset pd-faktorit. Tavoitteena on vähentää hyvinvointieroja laadukkaiden harrastamisen mahdollisuuksien kautta.

Harrastaminen ja laadukas vapaa-ajan toiminta mahdollistavat lapsille ja nuorille vertaiskontaktit ja kavereita, turvallisia aikuiskontakteja sekä monipuolista tekemistä sekä uusien asioiden kokeilemisen ja itselle mielekkään toiminnan. Harrastaessa lapsi rakentaa omaa identiteettiään ja oppii uusia taitoja. Uusien taitojen oppiminen vahvistaa lapsen taikka nuoren käsitystä itsestään ja näin tukee terveen ja vahvan itsetunnon kehittymistä. Iltapäivällä toteutettu toiminta vähentää myös yksinoloa koulun jälkeen ja lisää osaltaan perheiden yhdessäoloa iltaisin.

Hankkeessa lasten ja nuorten kuulemista tullaan jatkamaan säännöllisin väliajoin ja harrastustoimintaa kehitetään yhteistyössä koulujen ja harrastusta tarjoavien tahojen kanssa. Helsingin kaupunki jatkaa kuulemista harrastamisen toimijoiden kanssa. Kuulemistilaisuudet ovat osa kaupungin palvelustrategiaa, ja näissä kuullaan erikseen kolmen eri harrastuskentän toimijoita liikunta, kulttuuri ja muut toimijat. Näin saadaan selkeää ja vastavaroista käsitystä, mitä ja miten Harrastamisen mallin mukaista ja lasten ja nuorten osallisuuteen perustuvaa harrastustoimintaa on mahdollista tarjota kevään 2022 aikana. Ruotsinkielisten toimijoiden kanssa rakennetaan oppilaitos yhteistyötä varmistaaksemme riittävän tarjonnan myös ruotsinkielisille lapsille ja nuorille.

Arviointi, seuranta ja vaikuttavuus

Vaikuttavuustavoitteiden mittareissa hyödynnetään Hyvän Mitta –vaikuttavuuden arviointi –työkaluja. Mittarit jaotellaan mallin mukaisesti tulos-, prosessi- ja vaikuttavuusmittareihin (Hyvän Mitta 2020) ja ne on määritelty vaikutustavoite- ja toimenpidekohtaisesti. Harrastamisen mallin vaikutustavoitteiden seuranta tehdään jatkuvasti hankkeen aikana. Ajallisesti tulos- ja prosessimittareita tarkastellaan kuukausittain hankekauden aikana. Seuranta vaikuttavuuden osalta jakautuu pidemmälle aikavälille. Vaikuttavuusmittarit ja hankkeen tavoitteet myös kaupungin keväällä 2021 valmisteltavan uuden hyvinvointisuunnitelmakauden tavoitteiden mukaisiksi. Näin toimimalla vaikuttavuuden mittaaminen on yhtenäistä Suomen harrastamisen malli Helsingissä –hankkeen ja kaupungin hyvinvointisuunnitelman välillä, niiltä osin, kun hyvinvointisuunnitelmassa linjataan lasten ja nuorten hyvinvoinnin osalta.

Yhteistyötahot Muut yhteistyötahot

Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala, Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Sosiaali ja terveys toimiala, Kaupunkiympäristö, harrastamisen toimijat kulttuuri, liikunta ja muut sekä yritykset

Kustannusarvio ja rahoitus

Haettava summa (€) 100 000 0

Palkattavien työntekijöiden määrä henkilötyövuosina 4

Kunnan rahoitus omarahoitus (€) 200 000

Yhteyshenkilöt

Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, nuorisopalvelut

Tiina Hörkkö, aluepäällikkö, Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, nuorisopalvelut